

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 861
van **BART DOCHY**
datum: 7 april 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Lokale besturen - Bebossen van stortplaatsen

De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) inventariseerde de afgelopen jaren meer dan 3000 locaties waar afval werd gestort. De meeste van deze activiteiten dateren van decennia geleden en vaak ging het om kleinschalige opvullingen.

De grootste en meest kritische stortplaatsen werden al onderzocht in het kader van het Bodemdecreet. De komende jaren zijn de resterende sites aan de beurt. Daarbij wil de minister ook nadenken over de toekomst van die locaties. In een aantal gevallen kan een opwaardering gebeuren en aldus een antwoord worden geboden op beleidsvragen naar meer groen, ruimte voor wonen en werken, duurzame energie,...

De OVAM, met ondersteuning van Interreg, biedt de mogelijkheid om gegevens aan te vullen via een handige applicatie. Het is natuurlijk belangrijk te weten of een stortplaats in aanmerking komt voor een bebossing, hoe depressies en hoogtes zich op het terrein verhouden, wat de terreinkenmerken zijn. De toplaag is vooral belangrijk voor de beworteling en daarnaast ook bepalend voor de afscherming van het afval.

Vlaanderen wil tegen 2024 4000 hectare extra bos aanleggen. Daarbij kunnen de oude stortplaatsen een rol spelen. De minister gaf eind vorig jaar opdracht aan de OVAM om het potentieel van die voormalige stortplaatsen in kaart te brengen. Ook het Agentschap voor Natuur en Bos was daarbij betrokken. Uit het onderzoek komen 256 stortplaatsen in 147 gemeenten in aanmerking. "Al deze lokale besturen krijgen nu het aanbod om op kosten van OVAM een oriënterend bodemonderzoek te laten uitvoeren en kunnen daar bovenop nog een subsidie krijgen voor het bebossen zelf.

1. Er werden 256 stortplaatsen in kaart gebracht over 147 gemeenten. In het kader van het Bodemdecreet werden de meest kritische stortplaatsen onderzocht. De komende jaren zijn de resterende sites aan de beurt.

Hoeveel sites moeten nog worden onderzocht en welke werden niet meegenomen in het aanbod?

2. Er is sprake van een oriënterend bodemonderzoek en een subsidie voor het bebossen.
Op welke basis zal nagegaan worden of een sanering noodzakelijk is vooraleer een bebossing uitgevoerd kan worden?
3. Wie zal die saneringskosten betalen?

4. Hoe gebeurt de nazorg van de aangeduide storten? Welke controles vinden er plaats en door wie worden ze uitgevoerd? Werden de evoluties per stort onderzocht en waar kunnen de cijfergegevens en evoluties per stortplaats worden opgevraagd?
5. Waar worden de staalafnames en resultaten bewaard?
6. Heel wat storten zijn in privé-beheer.

Hoe zal de overheid hier acties in ondernemen en hoe gebeurt de opvolging en controle van die voormalige stortplaatsen?

ANTWOORD

op vraag nr. 861 van 7 april 2021

van **BART DOCHY**

1. De 256 stortplaatsen over 147 gemeente die u aanhaalt in uw vraag, zijn de stortplaatsen die theoretisch te bebossen zijn en in eigendom zijn van lokale besturen. Tevens vallen ze binnen de interesseperimeter van het Agentschap voor Natuur en Bos. Uiteraard zijn er naast deze locaties mogelijks ook nog andere stortplaatsen in eigendom van lokale besturen die mogelijks in aanmerking komen voor bebossing. Voor al deze locaties zal steeds een realiteitstoets moeten doorlopen worden alvorens definitief besloten kan worden dat bebossing mogelijk is.

Van deze 256 stortplaatsen werden er nog geen onderzocht in kader van het bodemdecreet. Deze locaties zullen allemaal meegenomen worden in een ambtshalve oriënterend bodemonderzoek voor zover ze voldoen aan de voorwaarden die OVAM vooropstelt:

- in eigendom van het lokale bestuur
 - nog geen oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd
 - komt in aanmerking voor bebossing en het lokale bestuur gaat het engagement aan om de locatie te bebossen na het bodemonderzoek voor zover bebossing fysisch mogelijk is.
2. De noodzaak voor een eventuele bodemsanering wordt bepaald volgens de bepalingen van het bodemdecreet. Concreet wil dit zeggen dat er in eerste stap een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd wordt. Voor deze projectoproep zal dit ambtshalve door de OVAM gebeuren voor de stortplaatsen die voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in antwoord 1. Tevens zal in het OBO een bebossingspotentieel bepaald worden en zullen specifieke gebruiksadviezen vermeld worden. Indien uit het oriënterend bodemonderzoek blijkt dat er duidelijke aanwijzingen zijn voor een ernstige bodemverontreiniging, dan moet een beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd worden. In een dergelijk beschrijvend bodemonderzoek wordt de bodemverontreiniging horizontaal en verticaal in kaart gebracht en wordt een risico-evaluatie uitgevoerd. De risico-evaluatie houdt rekening met het huidige terreingebruik en ook een realistische potentiële toekomstig gebruik. Wanneer de bodemverontreiniging een risico vormt, dan is bodemsanering noodzakelijk. Wanneer bodemsanering noodzakelijk is, zal bebossing vanzelfsprekend pas kunnen gebeuren nadat de sanering uitgevoerd werd.
 3. De kosten voor uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek en bodemsanering zijn voor de saneringsplichtige. Dit kan de exploitant, gebruiker of eigenaar van het terrein zijn. Enkel wanneer vrijstelling van saneringsplicht bekomen wordt, worden de kosten voor het beschrijvend bodemonderzoek en de bodemsanering door de OVAM overgenomen.
 4. Voor wat betreft de nazorg van stortplaatsen moet een onderscheid gemaakt worden tussen de stortplaatsen die gesloten werden voor en na 2 juli 1981 (decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen).
 - a. Voor de stortplaatsen die na 1981 nog in exploitatie waren gelden de richtlijnen zoals opgenomen in Vlarem II. Conform de overgangsbepalingen van artikel 5.2.4.0.3 van VLAREM II, geldt voor stortplaatsen die werden afgewerkt voor

31/12/2005 een nazorgperiode van 10 jaar voor categorie 1- en 2-stortplaatsen en een nazorgperiode van 5 jaar voor de categorie 3-stortplaatsen (zoals bepaald in VLAREM II, versie 1995). Punt 2 van dat artikel bepaald dat stortplaatsen die niet definitief zijn afgewerkt op 31/12/2005 een nazorgperiode van 30 jaar hebben.

Overeenkomstig artikel 5.2.4.5.4.§1 en §2 van VLAREM II bedraagt de periode van nazorg voor een categorie 1-, 2- en 3-stortplaats ten minste 30 jaar en vangt aan op datum van het Proces-Verbaal van de toezichthoudende overheid (in casu de afdeling Handhaving van het departement Omgeving) houdende vaststelling van de definitieve afwerking van de stortplaats. De nazorgactiviteiten omvatten minstens de volgende punten:

- De instandhouding en onderhoud van de omheining, toegangspoorten en wegenis op het afgewerkte terrein;
- Het beheer van de begroeiing;
- De regelmatige controle van de toestand van de afwerkingslagen, stortdijken en taluds met het oog op het nagaan van eventuele zettingen en erosie met inbegrip van eventuele herstelwerkzaamheden;
- De instandhouding en onderhoud van de drainagesystemen met inbegrip van het afpompen en het zuiveren van het nog gevormde percolaat;
- De instandhouding en onderhoud en de uitbating van de ontgassingsinfrastructuur, met inbegrip van de gasfakkel;
- De instandhouding en onderhoud van de meetputten voor grondwater met inbegrip van het uitvoeren van de in de vergunning opgelegde controles en metingen;
- De jaarlijkse rapportering zoals opgelegd in de vergunning.

Overeenkomstig artikel 5.2.4.6.5 §1 tot en met §4 van VLAREM II wordt minstens jaarlijks een rapport opgemaakt waarin verslag wordt uitgebracht van de stortexploitatie of de nazorgactiviteiten gedurende het afgelopen jaar. Dit jaarrapport wordt bezorgd aan de toezichthoudende overheid en aan de OVAM. Een kopie ervan wordt eveneens toegestuurd aan het gemeentebestuur, ter inzage van het publiek.

- b. Voor stortplaatsen waarvan de exploitatie gestopt werd voor 2 juli 1981 geldt geen specifieke nazorg. Hiervoor gelden de algemene principes van het burgerlijk wetboek (*voorzichtig en redelijk persoon* en de aansprakelijkheidsregels) en het materialendecreet. Daarnaast worden deze stortplaatsen onderzocht volgens de bepalingen van het bodemdecreet.
5. Staalname, -transport en -conservering in kader van het bodemdecreet wordt beschreven in het CMA (Compendium voor Monsternamen en Analyse). Stalen van bodem en grondwater kunnen ten gevolge van fysische, chemische of biologische reacties wijzigingen ondergaan tussen het ogenblik waarop ze worden genomen en de analyse. Om dit te voorkomen moeten de maatregelen zoals vermeld in het CMA gevolgd worden (zoals bv bepaalde type van recipiënten, koeling...).

Daarnaast regelt deze procedure ook de termijn waarbinnen een staal bewaard kan worden zonder aan integriteit in te boeten. Deze termijn is evenwel afhankelijk van het medium dat bemonsterd wordt (bodem, grondwater, lucht) en is daarenboven parameterspecifiek. De bewaartermijn kan hierdoor variëren tussen enkele uren/dagen tot maanden/jaren.

Het laboratorium bewaart analyseresultaten (ruwe data) voor de parameters die onder accreditatie vallen voor een periode van 5 jaar. Het laboratorium levert een origineel analysecertificaat af aan de bodemsaneringsdeskundige. De bodemsaneringsdeskundige bewaart de analyseresultaten in zijn archief (digitaal en/of

hard copy). Deze analyseresultaten importeert de bodemsaneringsdeskundige in de MISTRAL-databank van de OVAM samen met het rapport van het bodemonderzoek.

6. Alle stortplaatsen die nog niet onderzocht werden in kader van het bodemdecreet moeten voor een bepaalde datum onderzocht worden. Dit oriënterend bodemonderzoek moet aan de OVAM bezorgd worden :
- tegen 31.12.2021 voor categorie 1 en 2 – stortplaatsen
 - tegen 31.12.2023 voor stortplaatsen categorie 3 en de stortplaatsen voor bagger- en ruimingsspecie.

Een deel van het antwoord op deze vraag wordt eveneens hierboven onder punt 4.b. behandeld. Enkel voor stortplaatsen in exploitatie is er in kader van de exploitatie een jaarlijkse monitoring (cfr. antwoord op vraag 4.a.) en geldt er een periodieke onderzoeksplicht volgens het bodemdecreet:

- voor categorie 1 en 2 – stortplaatsen om de 10jaar
- voor stortplaatsen categorie 3 en de stortplaatsen voor bagger- en ruimingsspecie om de 20jaar.